



МѢСЕЧНО ИЛЮСТРОВАНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

Год. IX.

Мартъ 1900.

Брой 3.

Св. Недѣля и Праздничнитѣ дни.

„Въ послѣдното си засѣданіе,“ ни казва единъ отъ Софійскитѣ вѣстници *), „Народното Сѣбрание прие новия законъ за праздничнитѣ дни въ Княжеството. Този законъ постановява, щото дюгенитѣ, магазинитѣ и работилницитѣ да бждатъ затворени цѣлия день въ недѣлни и празднични дни. Изключение правятъ само сладкарницитѣ, кафенетата, бюфетитѣ въ общественитѣ и частни градини и гостилницитѣ, които могатъ да бждатъ отворени на 11 часа прѣдъ пладнѣ. Кръчмитѣ могатъ да бждатъ отворени слѣдъ пладнѣ отъ петъ часа нататѣкъ. Аптеки, хотелитѣ и ханищата могатъ да бждатъ отворени прѣзъ всичкитѣ празднични дни, а бръснарницитѣ, мѣсарницитѣ, рибарницитѣ и зеленчукопродавницитѣ могатъ да бждатъ отворени прѣзъ всичкитѣ празднични дни, освѣнъ на Нова Година, Богоявление и всичкитѣ дни на Рождество и Възкрѣсение Христово. Освѣнъ Недѣлнитѣ дни и календарнитѣ празници празнуватъ се 14-й Февруарій, рожденията день на Княза, и другитѣ царски нарѣчени празници.“

Нѣма съмнѣние, че горниятъ законъ, колкото нецѣленъ и да е, удовлетворява една нужда, която напослѣдѣкъ бѣше почнала силно да се чувствува отъ по-голѣмата частъ

на християнското население въ нашето отечество; за съжалѣние е само фактътъ, че не е имало врѣме да се обсъди законътъ и да се поправи дѣто трѣбва. Ние не разбираме защо законътъ дава право на кръчмаритѣ да бждатъ отворени въ Недѣля и въ други празднични дни на 5 часа слѣдъ пладнѣ. Извѣстно е, че тъкмо въ онова врѣме почнуватъ кръчмитѣ да се пълнятъ съ посетители, и ако между друго законътъ е ималъ прѣдъ видъ да спомогне на всички християни по-добрѣ да освещаватъ Недѣлята чрѣзъ избѣгване на кръчмитѣ, тази цѣль никакъ не се постига; но съ това постановление се онеправдаватъ бакалитѣ и други еснафи, които законътъ принуждава да държатъ дюгенитѣ си затворени цѣль день, а на кръчмаритѣ позволява да отварятъ тъкмо въ оная частъ на деня, когато могатъ най-много работа да върматъ. Каква нужда удовлетворяватъ кръчмитѣ, та да ги постави законътъ въ такова привилегировано положение? Тѣзи въпроси по всека вѣроятностъ съставителитѣ на закона никакъ не сж си задавали. Казахме, че въпросиятъ законъ удовлетворява една нужда, която въ послѣдно врѣме бѣше почнала силно да се чувствува отъ по-голѣмата частъ на християнското население въ нашето отечество. Каква е тази нужда? Тя е нуждата, щото правителството чрѣзъ особенъ законъ да дава нужното покровителство на всички християни, които желаятъ да освещаватъ Св. Недѣля съгласно Божия-

*) Бълг. Търговски Вѣстникъ.

та заповѣдь: „Помни сѣботния (Недѣлния), день, да го освещаваши. Шестъ дни ще работиши и ще вършиши всичкитѣ си дѣла а седмиятъ день е сѣбота (т. е. день на почивка) на Господа Бога твоего; да не правиши въ него никое дѣло, ни ти, ни синъ ти, ни дъщеря ти, ни слугата ти, нито слугинята ти, нито скотътъ ти, нито чужденецътъ ти, който е отвѣтрѣ вратата ти. Защото въ шестъ дни направи Господъ небето и земята, морето и всичко, което е въ тѣхъ; а въ седмия день си почива; затова благослови Богъ сѣботния день, и освети го.“ Господъ Исусъ Христосъ ни учи, че дѣла на милостъ и нужда могатъ да се вършатъ въ Недѣленъ день, и естествено е законътъ да прѣдвижда необходимото изключение за всички, които специално се занимаватъ съ такива дѣла; но да се турятъ кръчмитѣ токо-речи на второ мѣсто слѣдъ учреждения, които се занимаватъ съ дѣла на милостъ и нужда, е споредъ насъ крайно възмутително за да не кажемъ повече. Съ това постановление законътъ като че казва на християнитѣ: „затворѣте дюгенитѣ и магазинитѣ си и осветѣте първата частъ на всѣки Недѣленъ день на Бога, а послѣдната осветѣте на диавола въ кръчмитѣ, дѣто кръчмаритѣ сѣ готови да ви напиятъ съ алкохолъ, най-вѣрния помощникъ на диавола.“ Напразно е да ни възразяватъ съ това, че всѣкой е свободенъ да избѣгва кръчмитѣ. Тѣй е, наистина; но малцина сѣ тѣзи, които иматъ силна воля и солидно морално възпитание. Съблазнителни и развратителни заведения, каквито сѣ кръчмитѣ, всѣкога успѣватъ да деморализиратъ обществото, което ги търпи, и не само законътъ не трѣбва по-никой начинъ да фаворизира такива заведения, но не трѣбва дори и да ги търпи.

Послѣ ние не разбираме защо на бръснарницитѣ да се позволява да бѣдатъ отворени до 12 часа слѣдъ пладнѣ въ Недѣля, когато въ сѣбота вечеръ тѣ могатъ да работятъ до срѣдъ нощъ. На хлѣбарницитѣ, мѣсарницитѣ, рибарницитѣ и зеленчукопродавницитѣ се позволява да бѣдатъ отворени прѣзъ всичкитѣ празнични дни освѣнъ на Нова Година, Богоявление, и всичкитѣ дни на Рождество и Въскресение Христово, въ-роятно на това основание, че тѣхниятъ занаятъ е дѣло на нужда; но това има и немалцина, които го не приематъ. На мѣ-

сарницитѣ, за примѣръ, може да се позволи да колятъ рано всѣка сѣбота, тѣй щото като знаятъ мющеритѣ имъ, че тѣ ще бѣдатъ всички затворени въ Недѣля, ще могатъ въ сѣбота да си зематъ доволно мѣсо и за въ Недѣля; сжицото ще могатъ да правятъ и съдържателитѣ на хотели и др. и за да не се разваля мѣсото лѣтно врѣме, тѣ могатъ да си поръчатъ машини, въ които се опазва мѣсото прѣсно. Най-послѣ не разбираме защо да не се позволява на мѣсарницитѣ и др. да работятъ на Нова Година, Богоявление и всичкитѣ дни на Рождество и Въскресение Христово. Да се не позволява на първия день на Въскресение разбираме, защото той е всѣкога Недѣля; но нѣма причина да се държатъ мѣсарницитѣ затворени прѣзъ втория и третия день на Рождество и Въскресение, когато законътъ имъ позволява да бѣдатъ отворени всѣка Недѣля. Другъ пѣтъ ще говоримъ върху какъ трѣбва да се пази Св. Недѣля.

Едно столѣтие отъ неправда.

Подъ това знаменателно заглавие Г-нъ Рейцъ, държавенъ секретаръ на Южно-Африканската република, въ една брошура отъ 80 страници, резюмира (съкращава) историята на бурскитѣ републики въ Южна Африка. Той ни казва какъ прилагането законитѣ за туземцитѣ въ английскитѣ колонии на Южна Африка, съставянето на единъ полицейски корпусъ отъ кафри, имѣющи всѣка властъ срѣщу буритѣ, запрѣщението на холандския езикъ въ официалнитѣ и юридически дѣла подигнали на 1815 г. първото въстание, което докарало обѣсването на 6 бури въ присѣдствието на женитѣ и дѣцата имъ. Угнѣтени капскитѣ бури, рѣшили повечето да се изсѣлятъ. Подъ водителството на храбрия Пиетъ Региевъ (Piet Retief) тѣ прѣминали рѣката Гроотъ. Другитѣ експедиции, командувани отъ Тришарда и ванъ Рензбургъ изчезнали подъ ударитѣ на кафритѣ, или били одесетени отъ Африканската треска. Дингсонъ, зулузскитъ главатаръ, издебналъ главното тѣло бури на брѣговетѣ на рѣката Босманъ, на мѣстото, дѣто днесъ се издига селото Веененъ, и избилъ 280 бѣли. Но и днесъ се тържествува „Дингсоновтъъ День.“ На 16-й декемврий станало ужасно

отмъщение за Дингсоновото клане и областта Наталъ била завоевана отъ бѣжанцитѣ бури.

Англия отишла, обаче, да ги търси тамъ. Въ 1842 г. тя анектирала (присъединила) тази страна (Наталъ). Марицбургскитѣ бурки тогазъ заявили, че били готови да прѣминатъ боси Драгенбергскитѣ плани за да се неподчинятъ на английското владичество. Една частъ отъ бурското население се изселило и се установило въ Оранжевата държава, другата прѣминала рѣката Ваалъ. Английското правителство не се рѣшило изпърво да припознае независимостта на Оранжевата република. То обѣщало 30,000 лева за главата на водителя Претория; но десетъ години по-слѣдъ си помислили, че туземцитѣ, на които англичанитѣ доставили оружие — 40,000 пушки — щѣли, по мнѣнието на Съръ Артъръ Кжнингамъ, да дойдатъ дохака на тази шена хора. Обаче и това срѣдство, като не сполучило, Съръ Джорджъ Кжтбертъ припозналъ съ тържественъ договоръ независимостта на Трансваалската и Оранжевата републики. „Сапуненото мѣхурче на английския суверенитетъ се пукна,“ казвалъ публично Съръ Джорджъ. Но въ 1869 г. Англия поискала да земе назадъ това, що бѣ дала. Тя анектирала (присъединила съ своята територия) града Кимберли, съ прѣзрѣние къмъ правдата изповѣдва историкътъ, Фраудъ. Обаче, въ 1870, тя изново припознала съ договоръ независимостта на Трансваалъ, което не попрѣчило на Съръ Тома Шептонъ, седемъ години по-сетнѣ, да скжса този договоръ. Трансваалскитѣ бури отговорили съ побѣдитѣ при Далгенекъ, Ингого и Маюба.

Конвенциитѣ на 1881 и 1884 повърнали дипломатически на Трансваалъ това, що ѝ бѣха отнели съ оружіята. Само вънкашнитѣ отношения на Републиката трѣбвало да се подлагатъ на британска контрола. Но слѣдъ туй дошле откритията на златнитѣ мини, възбуденитѣ ревнивости, желанието да измѣнятъ на даденото съ клѣтва увѣрението, Джемсоновиятъ набѣгъ, Г-нъ Чермберленъ, въпросътъ за сюзеренството на Англия. Като бѣше невъзможно да се подигне сериозно този въпросъ, подигна се онзи за онеправдаността на *уйтландеритѣ* (чужденцитѣ въ Трансваалъ), и воденитѣ по този въпросъ прѣговори сж доказали само едно нѣщо: то

е, че Великобританското правителство покани Трансваалъ на смѣсена анкета, и това прѣдложение като се прие, Великобританското правителство го тогазъ съ прѣзрѣние отхвърли. Г-нъ Чермберленъ искаше война. Що послѣдува слѣдъ това е добръ извѣстно.

Горното добръ обяснява непримиримата вражда на буритѣ къмъ англичанитѣ, и защото прѣдпочетоха, слѣдъ голѣмитѣ отстъпки, що направиха на Великобританското правителство, да обявятъ война, отколкото да се покорятъ на несправедливитѣ искания на това правителство.

Отъ друга страна Англичанитѣ казватъ, че заселенитѣ въ Оранжевата и Трансваалска републики бури били отъ най-размирнитѣ въ Капската колония; че тѣ (Англичанитѣ) били прѣдупрѣдили буритѣ, когато послѣднитѣ се изселили къмъ изтокъ и западъ отъ Капската колония, че кждѣто и да се установѣли, не можели да избѣгнатъ английското подданство, понеже онѣзи страни попадали подъ английското влияние; че буритѣ не били упазили условията на договоритѣ и конвенциитѣ — особено се обвиняватъ въ това Трансваалскитѣ бури. Нѣма нужда да посочваме на читателитѣ си, дѣ се намира истината между тѣзи двѣ крайности. Едно нѣщо ние не можемъ да разберемъ, и това е тъкмо, за което скърби цѣлиятъ образованъ свѣтъ; то е, защо Англия не прие искрено направенитѣ ней отъ Прѣдсѣдателя Крюгера отстъпки, съ което щѣше да избѣгне тази безчестна война, както я нарича Германскиятъ историкъ Момсенъ. Послѣднитѣ извѣстия изъ Южна Африка сж благоприятни на Англичанитѣ, и ние ще се радваме да се тури по-скоро край на ужасното кръвопролитие въ онази частъ на свѣта.

Тайната на успѣхитѣ на Буритѣ. *)

Подъ горното заглавие се обнародва неотдавна една дългия статия въ Парижкия в. „Голоа“ и се прѣпечата въ нѣкон Български вѣстници. Като говори, че Европейскитѣ военни аташета, изпратени да слѣдятъ военнитѣ движения на Буритѣ, нѣма да намѣрятъ тайната на успѣха имъ въ извънреднитѣ имъ въоръжения, авторътъ прибавя че „тази тайна се намира по-скоро въ гла-

*) в. „Сливенъ“ отъ 20 януар. т. г.

вата и сърдцето на всеки буръ, защото тамъ трѣбва да има нѣщо — съвсѣмъ мѣничко нѣщо, съ което статистицитѣ въобще не обичатъ да се занимаватъ, и което обикновено не може да се съзре отъ окоето на шпионина, но което, при все това, винаги е побѣждавало въ сраженията.

„Туй мѣничко нѣщо, което не се фабрикава въ никой воененъ арсеналъ, въ сѣщность въ днешнитѣ врѣмена не е вече на мода, и ние даже усѣщаме нѣкакъвъ си срамъ да го нарѣчемъ по име; чини ни се, обаче, че то на простъ езикъ се нарича *надежда или упование на Бога*.

„Упование на Бога; какво дребно нѣщо за въоръжението на човѣка, а пъкъ колко малко се грижимъ ние въ Франция за да туримъ туй дребно нѣщо на разположението на нашитѣ войски. Наистина ние внимаваме, щото да не липсва нито едно копче отъ шинелитѣ на нашитѣ войници, нито една кордела отъ обущата имъ, нито една бурмичка отъ оръжиято имъ, нито една пружина отъ снарядитѣ имъ, но за пружината на тѣхнитѣ души, кой се грижи?

„Прѣдсѣдателътъ Крюгеръ, обаче, се е грижилъ за това, безъ да се е плашилъ, че ще го подиграватъ философитѣ; него малко го е грижа, че по шинелитѣ на Трансваалскитѣ войници щѣли да липсватъ копчета, а той главно се е грижилъ за да не липсва нѣщо за душитѣ имъ. Републиката Трансваалъ е промислювала главно за усиляването морала на своитѣ войници, и тя успѣшно е сполучила да внуши въ тѣхъ онази сила, която поддържа слабия, и го прѣобрѣща въ гигантъ, способенъ да прави чудеса.

„Четѣте, прочее, първата прокламация на прѣдсѣдателя на тази република, четѣте и послѣдната му, въ тѣхъ се гласи, че войната се обявява, въ името на Бога, и че тя продължава пакъ *„въ името на Бога.“* Крюгеръ не казва, на своитѣ си войници *„Взрѣйте въ огъня, граждани! републиката има обрнати погледитѣ си върху васъ!“* а имъ казва: *„Взрѣйте да побѣдите, юнаци! Богъ е съ васъ. Той ще ви помага!“* Статията свършва съ слѣднитѣ забѣлжителни думи:

„Ние трѣбва да прѣобразуваме душата на нашия войникъ, която държавата ни се мѣчи да разтѣе; ние трѣбва да внушимъ на нашия войникъ ентузизмъ, самопожертвование и вѣра въ себе си — качества, които

мѣчно се придобиватъ безъ да сж придружени и отъ религиозно възпитание. Ние трѣбва да възвѣрнемъ на нашия войникъ довѣрието му въ Бога за да можемъ да му осигуримъ и довѣрието на хората въ неговитѣ началници; само по този начинъ ще можемъ да го снабдимъ съ този лостъ, който по-пѣкога е измѣствалъ планинитѣ, а днесъ измѣства империятѣ. Правителствата, които благоприпствуватъ за въдворяването на безвѣрието, работятъ за пропадането на държавитѣ си; и за това именно, които изпращатъ на бойното поле войници, на които сж убили религиозното имъ чувство, тѣзи правителства ставатъ еднакво прѣстѣпници, както ако да бѣха изпратили тамъ тѣзи войници безъ всяко оръжие.“

Д. Л. МУДИ.

Къмъ края на миналия мѣсець декемврий се поминалъ единъ отъ най-забѣлжителнитѣ *благовѣстители* въ Америка, Д. Л. Муди, името на когото е познато на всички Евангелски черкви. Тѣй като усърдниятъ животъ на този ревностенъ мжжъ може да послужи за насърчение и вдъхновение на всички християни, които желаятъ да посветятъ себе си — всичко що сж и що иматъ — на Христа, то и ние даваме тукъ краткъ биографически очеркъ на Г-на Д. Л. Муди.

Той се родилъ въ града Нортфилдъ, Държ. Масачусетс, Америка (гдѣто се и поминалъ), на Февр. 5, 1837. Г-нъ Муди билъ шестото отъ деветъ дѣца, и когато билъ на четири години баща му умрѣлъ. До седемнадесетата си годишна възраст той живѣлъ при майка си, и тогatzъ съ майчиното си позволение отишелъ въ гр. Бостонъ, при уйча си, който държалъ магазия съ всякакви обуща. Уйчо му го приелъ съ дѣъ условия: да се води по-неговитѣ свѣти въ всичко и редовно да посѣщава Недѣлното Училище и богослуженията въ черквата, която той (уйчо му) посѣщавалъ. На скоро Г-нъ Муди се покалялъ и се обърналъ къмъ Господа; но не билъ приетъ въ черквата, когато се прѣдставилъ, за което той отпослѣ билъ благодаренъ. Нѣколко мѣсеца слѣдъ това, като се увѣрили членовѣтѣ на черковния свѣтъ въ ревността на Г-на Муди, всичкие динодушно рѣшили да бжде той приетъ. Слѣдъ това Г-нъ

Муди се прѣмѣстилъ въ Шикаго и скоро почналъ дѣятелно да работи въ черквата, съ която се присѣдинилъ. Той довеждалъ по нѣколко млади момци всѣка Недѣля на богослужение и въ Недѣлното Училище, гдѣто му казали, че може да стане учителъ на колкото момчета намѣри и доведе съ себе си. На първата Св. Недѣля той завелъ 18 момчета. Въ 1858 год. той отворилъ свое мисийско Недѣлно Училище въ едно скромно помѣщение, което по-прѣди било кръчма. Г-нъ Муди сполучилъ да намѣри способенъ Надзирателъ за това училище. Първата Св. Недѣля съ усиленъ личенъ трудъ Г-нъ Муди събралъ около 60 ученици, отпослѣ сръднѣното число присѣдствающа се възкачило на 650 ученици. Въ онѣзи дни него го наричали въ Шикаго „лудиятъ Муди.“ Слѣдъ четири години той напусналъ работата си за да посвети всичкото си внимание на религиозна работа. Нѣколко врѣме за да спестява пари той спялъ на единъ чинъ въ стаитѣ на Младежкото Християнско Дружество. По-послѣ той станалъ градски мисионеринъ и тогазъ билъ познатъ като „Братъ Муди.“

Въ 1862 год. Г-нъ Муди се оженилъ за Г-ца Емма С. Ревелъ, която се оказала достойна за него другарка. Една заранъ, на-скоро слѣдъ задомяването си, той казалъ на жена си: „Нѣмамъ пари, и въ къщи нѣма нищо; изглежда като че Господъ не може вече да ме употрѣби въ мисийска работа и ще ме прати пакъ назадъ да продавамъ обуца.“ Той обаче сполучилъ, и въ 1863 год. се издигнало здание за неговото събрание. Двѣ години слѣдъ това той билъ избранъ за прѣдсѣдател на Младежкото Християнско Дружество въ Шикаго. Повечето отъ неговитѣ обращенци не били членове на друга религиозна деноминация, и тѣй Г-нъ Муди станалъ самъ пастиръ, но отказалъ да получава заплата.

Между 1865 и 1871 год. той пѣтувалъ въ интереса на Недѣлнитѣ Училища и Младежитѣ Християнски Дружества, като присѣдствувалъ на годишни събори и държалъ слова. Въ голѣмия пожаръ въ Шикаго (1873 г.) изгорѣло и неговото черковно здание. Той билъ принуденъ да бѣга съ семейството си и да остави всичко назадъ; скоро се издигнало голѣмо здание, което можало да събира 4000 души, и което коствувало 350,000

лева. Въ 1866 год. той спомогналъ за постройването на зданието на Младежкото Християнско Дружество въ Шикаго. Той събралъ голѣми суми за същитѣ заведения въ градоветѣ Нью-Йоркъ, Бостонъ, Филадельфия, Сан-Франциско и Балтиморъ. Въ това врѣме той вече билъ обширно познатъ като „Г-нъ Муди.“

Дълго врѣме прѣди това, хората бѣха узнали, че Г-нъ Муди притѣжава здравъ разумъ и необикновена способностъ за работа. Той може да се счита като нечерковниятъ основателъ на по-новитѣ прѣдприятия за спасение на чловѣцитѣ. На всѣкадѣ той се водилъ отъ принципа, че безъ Бога чловѣкъ не може нищо дѣйствиелно да стори за спасението на чловѣци, и че Богъ изисква най-доброто, що се намира въ всѣкого чловѣка. Г-нъ Муди не прѣнебрѣгвалъ нищо. Той оправдавалъ обширна реклама на основание на това, че и *Самъ Христосъ*, въ отсъствие на други сръдства, изпратилъ седемдесетѣтѣ, двама по двама, да извѣстятъ на народа и го приготвятъ за неговото идване. На вентилация, нареждането на чинове въ черква и всичко потрѣбно за привличане и управляване на голѣми тѣла, на задружно дѣйствуване. прѣдставяне и доказване на религиозното единство и на присѣдствението на мжже съ тяжесть въ обществото, той е обрацалъ специално внимание.

Първото посѣщение, щр направилъ Г-нъ Муди въ Англия, било въ 1867 г. Това що той тогазъ сторилъ, главно възбудило изненада и любопитство. Слѣдъ пожара въ Шикаго, той пакъ ходилъ заедно съ прочутия пѣвецъ на Евангелски пѣсни, Филипа Филипсъ. Но въ 1873 г. той почналъ една проповѣдническа обиколка, която траела три години. Тозъ пѣтъ той билъ придруженъ отъ Г-на Санки. Тѣ били поканени въ Англия отъ единъ свещенослужителъ и единъ мирянинъ на Англиканската Черква, които сж запознали съ Муди и Санки въ Шикаго. При пристигването си въ Англия, тѣ намѣрили, че приятелитѣ имъ, които ги поканили, били умрѣли, а тѣ били оставени сами безъ сръдства, приятели, или пари.

Отъ Лондонъ отишли въ гр. Йоркъ да почнатъ събранията си. На първото имъ събрание дошли петъ слушатели; на второто седемъ; на третото деветъ. Имало обаче знакове насърдителни. Слѣдъ това тѣ били

поканени на Нюкастъл-на-Тайнъ отъ одного, който искалъ да изживи нѣщо за едно добро дѣло. Тукъ тѣ били чудесно успѣшни. Отъ тамъ отишли въ Единбургъ, Глазго, Джидѣ, Манчестеръ, Шефилдъ, Бирмингамъ, Ливерпулъ и Лондонъ.

Когато пристигнали въ Лондонъ за работа, толковъ голѣмъ билъ интересъ въ тѣхъ, щото на първото нѣмъ събрание се събрали около 18,000 души. Тукъ благовѣстителитѣ били неблагоприятно критикувани отъ мнозина. Изобщо, обаче, можемъ да кажемъ, че опитността на Г-на Муди въ Великобритания и Ирландия съставляватъ вториятъ периодъ на неговото развитие. Силата му да привлича всички разрѣди била чудесна. Дори и въ Дублинъ, дѣто общественото мнѣние било раздѣлено, не било безопасно да се говори непочтително за Г-на Муди и сътрудника му, Г-на Санки. Въ врѣмето на една пантомима въ единъ отъ Дублинскитѣ театри, единъ отъ актьоритѣ (сюжтаритѣ) като се явилъ прѣдъ публиката, казалъ: „Усѣщамъ се *Мудишки*, а другъ отговорилъ: „А менѣ ми е *Санкимони*.“ На това отгорѣ всички отъ галерията имъ извикали: „Долу, долу,“ и като не сж задоволили съ тази отрицателна форма на изказване почитание, почнали да пѣятъ духовната пѣсень „Дръждте крѣпостъта,“ една отъ любимитѣ пѣсни на Санки; почти цѣлото събрание въ горния етажъ се присъединило въ пѣянето на повторението, и завѣсата паднала, догдѣто се изпѣла пѣсеньта.

Лордъ Шафтсбъри публично благодарилъ Богу, дѣто Муди не билъ възпитанъ въ Оксфордския университетъ, „защото има чудесна сила да придобива сърдцата на чловѣци, и ако и простолуднето да го слушатъ радостно, много високопоставени лица сж били силно трогнати отъ простотата и силата на неговото проповѣждане.“ Покойниятъ Г-нъ Гладстонъ посѣщавалъ събранията на Г-на Муди и приелъ дълбоко впечатление отъ гладуването на народа да слуша Евангелието. Като стисналъ ржката на Г-на Муди той казалъ: „Желалъ бихъ да имамъ твоего тѣло.“ Г-нъ Муди веднага отговорилъ: „Желалъ бихъ да имамъ твоята глава.“ Г-нъ Гладстонъ пакъ казалъ: „Искамъ да кажа, че бихъ желалъ да имамъ твоя *бѣла дробъ*.“ на което Г-нъ Муди пакъ отговорилъ: „Желалъ бихъ да имамъ твоя мозъкъ,“

и съ сърдечно благопожелание тѣ сж раздѣлили.

Нѣкои отъ циническитѣ Английски вѣстници подиграли Г-на Муди, а комическитѣ го окарикатурили. Лондонскиятъ „Таймсъ“, обаче се отнесълъ по-сериозно къмъ неговитѣ трудове както и къмъ пѣнието на Г-на Санки.

При завръщането си въ Америка Г-нъ Муди държѣлъ събрания въ по-главнитѣ градове на Съединенитѣ Държави.

Никога нѣма да забравимъ събранието щото той държѣ въ голѣмото здание — *индрома* въ Ню-Йоркъ — прѣзъ есеньта на 1876 г. и на които събрания ние имаме привилегията да присѣтствуваме. Голѣмото здание, което събираше около 10000 души се пълняше отъ слушатели. Проповѣдитѣ си Г-нъ Муди поясняваше съ много и добрѣ избрани *иллюстрации* — примѣри изъ неговата лична опитностъ, както и изобщо изъ чловѣческия животъ. Слѣдъ проповѣдъта си той държѣше така наричанитѣ събрания за изпитователи или за кающа се Християни. На едно отъ тѣзи събрания присѣтствувахме и ние и не можахме да не се трогнемъ отъ благоразумието и такта, съ който той водяше тѣзи събрания.

Послѣднитѣ години на живота си Г-нъ Муди е прѣкаралъ въ родния си градъ Нортфилдъ, дѣто е управлявалъ единъ видъ богословско училище за проповѣдници, и което лѣтно врѣме, когато сж държѣли специални курсове и лекции отъ способни проповѣдници, е било посѣщавано отъ много слушатели, и проповѣдници и миряни.

Коя бѣше тайната на извънредния успѣхъ на Г-на Муди? Много нѣща сж спопогнали за неговия успѣхъ. Физическитѣ му сили сж били немоловаженъ елементъ. Той бѣше енергиченъ и неуморимъ въ работата си.

Като ораторъ той се е развивалъ до края на живота си. Ето какъ говори за Г-на Муди покойниятъ професоръ Држмондъ, надъ чийто животъ той (Г-нъ Муди) упражнилъ по-силно влияние отколкото кой да е други чловѣкъ:

Въ проста убѣдителностъ малцина се равнятъ съ Г-на Муди, и колкото грапаво и да се вижда на нѣколцина проповѣждането му, пакъ има въ това негово проповѣждане единъ *патосъ* (умилителностъ), който малцина оратори сж притѣжавали и умолителна нѣжностъ, която не само всецѣло изкупува проповѣждането му, но верѣдко го издига до възвишеностъ.

Той дава слѣдующия примѣръ за проповѣдването на Г-на Муди:

Прѣдставямъ си, когато Христосъ казалъ на малката дружина около Себе Си: „Идѣте по всички свѣтъ и проповѣдайте Евангелието.“ Петъръ казалъ: „Господи, искашъ ли да кажемъ, че трѣбва да се върнемъ въ Ерусалимъ и да проповѣдаваме Евангелието на онѣзи, които Те убиха?“ „Ей“, отговорилъ Христосъ, „идѣте и потърсѣте оногози чловѣка, който ме заплъ по лицето, кажѣте му, че и той може да добие прѣстолъ въ моето царство. Ей, Петре, иди намери онзи чловѣкъ, който направи онзи жестокъ трънень вънець и го тури на главата Ми, и му кажи, че ще му приготви вънець, когато дойде въ Моето царство, и на този вънець нѣма да има тръне. Потърси онзи чловѣкъ, който зѣ една трѣстъ, приписна я надъ жестокиѣ тръне и ги заби въ челото Ми; кажи му, че ще тури скиптеръ въ ржката му, и той ще управлява народитѣ на земята, ако приеме спасение. Намери чловѣка, който съ копие прободи ребрата Ми, и му кажи, че има по-ближенъ пъкъ до Моето сърдце отъ този. Кажи му, че му прощавамъ даромъ, и че той може да бѣде спасенъ, ако приеме спасението като даръ. Кажи му, че има по-ближенъ пъкъ до моето сърдце отъ този.“*)

Най-мощниятъ елементъ въ успѣха на Г-на Муди бѣше безпорочността на неговата репутация. Това му е давало повече сила въ частни лични въззвания, отколкото е ималъ въ публичнитѣ си въззвания. Хората инстинктивно сж се прѣдавали на чловѣка, когато сж знаели, че е тѣкмо такъвъ, какъвто е изповѣдалъ да е.

Послѣднитѣ му минути били прѣкарани въ утѣшаване на неговото семейство. Когато дъщеря му извикала съ голѣма тѣга: „Тате, не можемъ те остави,“ той казалъ: „Азъ нѣма да захвърля живота си. Ако Богъ има повече работа за мене, то азъ нѣма да умра“. Като наближилъ часа дванайсетъ (пладниѣ), онѣзи, които били до леглото му забѣлѣжили, че той като че берѣлъ душа. Нѣколко пѣти сж мръднали устнитѣ му, като въ молитва, но думи не сж чували. Тѣкмо въ самия моментъ на смъртѣта, той се събудилъ като отъ дрѣмка и казалъ съ радостъ:

Виждамъ земята да се оттегля.

Небето се отзая.

Богъ ме вика.

Тукъ не е имало „скокъ въ тѣмнината,“ „отплуване по непознато море,“ избѣрборване „Дабждаили данежда,“ нито „Смъртѣта е стѣна.“ Но тукъ е било „изявление на нѣща, които не се виждатъ,“ „осъществование на нѣща, за които се надѣмъ.“ Г-нъ Муди е билъ напълно убѣденъ, че нито

смъртъ, нито животъ, нито началства, нито власти, нито настоящето, нито бѣдѣщето, нито височина, нито дълбина, ни друго нѣкое създание, не е можло да го отлѣчи отъ любовта Божия, която е въ Христа Исуса Господа неговъ.

Тѣй се почете името Христово въ неговата смъртъ, както се е почитало и въ неговия животъ.

Чудна Промѣна.

Нѣма нищо въ този свѣтъ, което оставя по дълбока съсипателна дия въ човѣшката природа; нанася смъртоносни удари даже на благородния възвишенъ духъ; покварява, разява коренно, оставя неизгладими слѣди въ характера, както слѣдствията отъ съприкосновението на грѣха съ чловѣка. Що друго е въ състояние да угаси всѣки свѣтъ стремежъ къмъ доброто и истинното? Коя друга сила може да помрачи съвършено ясна погледъ на лицето, да развали мирния спокоенъ туптежъ на сърдцето и свѣстѣта. Грѣхътъ и нищо друго освѣтъ грѣхътъ. По най-чудесно примагивъ начинъ, безъ много пѣти да усѣти, да разбере, чловѣкъ става робъ на най-неумолима свирѣпъ господаръ, отъ чиято примка съ твърдѣ голѣма мжчнотия ще може да се отърве. Подобенъ плѣнникъ е омаянъ, слѣпъ, сѣкашъ, не вижда разорението си, не чувствува тѣлеснитѣ мжки и душевната пустота. Макаръ и най-гжстото було на лицемѣрието да забуля потайния грѣшникъ отъ прѣдъчитѣ на другитѣ, макаръ и да употребява той най-деликатнитѣ способности да се прѣдстави чистъ и непороченъ, все пакъ изчезнала е оная усмивка отъ лицето, която изражава само искреностъ и любовъ, нѣма погледъ ясенъ, безгриженъ и ярко свѣтливъ — на дъното нѣйдѣ въ сърдцето печистота ужасна е зарита, чиято меризъ неусѣтно се разпростира по всѣки членъ на притежателя ѝ.

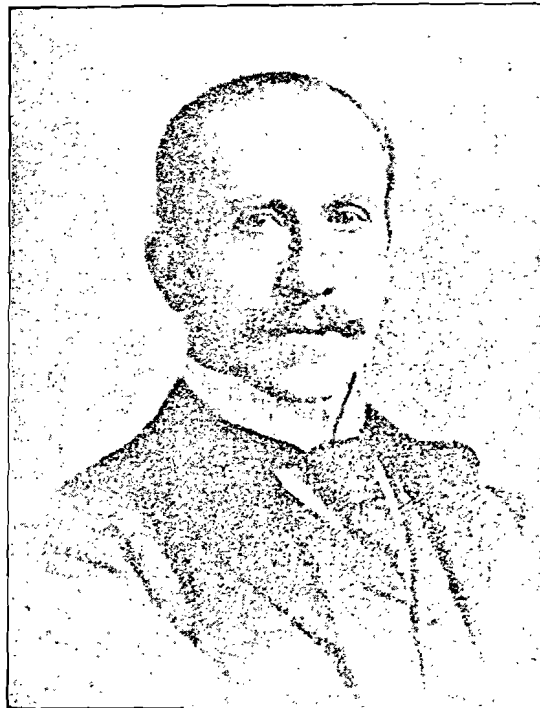
Забѣлѣжителната случка свързана съ рисуването на прочутата картина отъ Леонардо де Винчи „Господнята Вечеря“, най-добрѣ обяснява казаното. Такива примѣри се често повтарятъ въпрѣки голѣмата имъ извѣстность. Дълго и неуморно търсилъ талантливиятъ живописецъ нѣкое лице въ Ита-

*)Методиската Епископална Мисия е издала двѣ слова отъ Г-на Муди: „Болиятъ изцѣленъ,“ „и Даниелъ въ Вавилонъ,“ които се намиратъ за проданъ у Г-на Т. Константиноу, Русе.

лия, чиито черти на лицето поне отчасти да наумяватъ онѣзи на Спасителя. Възвисителна идея го въодушевявала — творческиятъ му умъ искалъ да възпроизведе на платно послѣдната трогателна срѣща на Исуса съ дванадесетѣ Негови другари. Напразно търсилъ дълго врѣме образъ приличенъ до нѣйде на оня, създаденъ въ въображението му за Божествения Учитель. „Трѣбва да намѣря нѣкой невиненъ младежъ съ свѣтло минало“ казвалъ той, „за да мога изобрази особеното невинно изражение на лицето, което искамъ.“ Най-послѣ слѣдъ доста несполучливи лутания, внезапно една недѣля за-заранъ артистътъ намѣрилъ многожеланото. Хорътъ пѣше чудесно тази прѣлестна утрина въ стария католишки храмъ. Отъ роскошно построенитѣ галерии се прѣскаха, сѣкашъ, ангелски — не човѣшки звуци. Леонардо де Винчи неволно спрѣ погледа си на едно красиво младо момче верѣдъ пѣвцитѣ по име Пиетро Бандинели. Не бѣ то еднаквото привлѣкателно лице изъ срѣдъ пѣющата весела група, не, защото имаше мнозина такива. Нѣщо повече — Пиетро Бандинели бѣ познато, като момче съ неопетненъ характеръ и животъ. Сърдцето, а не устнитѣ, пѣше хвала на Бога онази минута и колко бѣ свето, божествено изражението на младежкото му лице! „Ахъ! ето *тѣкмо* това, което търся,“ въздивено извика отъ радостъ Леонардо. И наистина, Пиетро Бандинели бѣ живиятъ моделъ, по който се снѣ мнимиятъ портретъ на Спасителя.

Години се минаха и още прочутата тази картина не бѣ свършена. Живописецътъ сега търсѣше съвсѣмъ противоположенъ моделъ на първия — липсваше отъ цѣлата група Юда а безъ него творението би било съвсѣмъ несвършено. „Трѣбва ми сега човѣкъ,“ казваше той, „чийто зракъ ще вдъхва отчаяние и пълна подчиненостъ на грѣха; човѣкъ съ най-низкъ опетненъ характеръ; лице, отъ което ще вѣе само омраза, злоба и душевна мръсота.“ Съ тази мисълъ Леонардо де Винчи кръстова на лѣво и дѣсно, търси образъ изъ между човѣшкитѣ същества приличенъ на Юдовия. Не се изискваше този пакъ толкозъ голѣмъ трудъ, както напрѣдъ. Подобни отвратителни лица, паднали отъ човѣшкото си достоинство хора, често, често се срѣщатъ. Единъ день, като се разхождаше изъ Римъ и изпитателно на-

блюдаваше всѣки минувачъ, Леонардо съзрѣ единъ дрипавъ съ ужасителенъ изгледъ човѣкъ да се приближава къмъ него. Артистътъ трепна, слисанъ отъ чудната прилика между образа, който той търсѣше и този прѣдъ очитѣ му. „Намѣрихъ и Юда,“ още по възхитено извика артиста. Човѣкътъ бѣ, наистина, страшенъ на гледъ — цѣлиятъ му битъ джхаше отвращение и голѣма нравствена отпада. Той бѣ най-подходящото, най-



Алфредъ Милнеръ,
Губернаторъ на Капската колония, Южна Африка.

приличното лице съ чѣрти сходни до голѣма степенъ на нѣкогашния Юда, прѣдателя Спасителевъ. Леонардо де Винчи нѣколко деня наредъ съ четка въ рѣка и очи впити въ своя Юда рисува усърдно. Прочутата картина се допълни — не липсваше вече никой. Непознатиятъ, повидимому, не чувствуваше никакъ обидата. Ожесточеното му закоравѣло въ грѣхъ сърдце, ни най-малко не се трогна. На свършѣкъ, когато портретътъ се оконча. Леонардо се подѣсти — „щѣхъ да забравя да ви попитамъ за името ви, господине?“

„Пиетро Бандинели,“ отговори дързко човѣкътъ. „Не помните ли, че азъ ви послужихъ за образецъ и при рисуването портрета на Исуса Христа.“

Слисанъ, поразенъ до неимовѣрностъ, Лео-



БРЮГЕРЪ, Прѣдсѣдатель на Трансваалската Република.



нарко не вървеше, не бѣ въ състояние да реализира тази горчива истина. Обаче самият фактъ бѣ прѣдъ очитѣ му—Да, този миверенъ чловѣкъ съ отвратителенъ, дори потресающъ изгледъ, бѣ сжщото онуй красиво, невинно момче съ света и праведна душа А сега?! Чудна промѣна! Младиятъ Пьетро се вдаде отначало на слаби грѣховни влияния, които съ течението на врѣмето значително пораснаха и се обърнаха на обезобразителни послѣдствия, и за тѣлото, и за душата.

Страшно е да се подаде нѣкой на съблазнителното влияние на грѣха! Младежо! Бѣгай даже отъ най-слабата дия на този изкуситель, въ колкото привлѣкателна форма и да е прѣдставена тя! Бѣгай отъ грѣха, бѣгай отъ безнравствеността! Еднѣжъ уловенъ въ примката мжно щещъ получи избавление. Гледай къмъ Бога за помощъ, и съ силата Му запази онази невинна свѣжестъ по лицето, която е изразъ на душевна чистота и благородие!

Какъ може да стане една черква успѣшна.

Защо да има отпаднали и мъртви черкви въ свѣта? Има здравъ пѣтъ, който води къмъ успѣхъ. Той никога не е погрѣшавалъ, и никога не може да погрѣши. Нѣколко прости правила, пазени отъ всички членове на всѣка черква, оздравяватъ добри резултати. Ако черквата е дѣйствително почнала да отпада, то отпадането скоро ще се спре. Ако ли е застойчива, то тя скоро ще почне да расте. Ако ли е въ цвѣтуеще състояние, то тя ще расте още по-бържъ:

Ето главнитѣ правила, които трѣбва да се пазятъ:

1. Посѣщавай всичкитѣ събрания редовно.
2. Когато вали дѣждъ или снѣгъ гледай безъ друго да присѣтствуващъ.
3. Никога не пропускай ненуждно едно молитвено събрание.
4. Поканвай и другиго да отива съ тебе всѣка седмица.
5. Земай участие въ събранията. Бжди всѣкога готовъ на отвѣтъ за надеждата, която е въ тебе съ кротостъ и страхъ, и да прѣпорѣчващъ Христа и черквата.
6. Мисли за събранията прѣзъ седмицата,

говори за тѣхъ на други, и моли се да бждатъ придружени съ божественото благословение.

7. Моли се за всички членове до колкото ги познавашъ, особено за болнитѣ и бѣднитѣ.

8. Моли се за пастиря. Неговата полезность много ще се увеличи отъ всѣкидневнитѣ молитви на всичкитѣ люди въ черквата. Неговото проповѣждане чудесно ще се подобри подъ такива условия.

9. Забѣлжвай отсъствието на членове, не за да критикувашъ или намиращъ вина, но за да ги пригледашъ въ случай, че сж болни, да ги насърдишъ, ако сж унили, да ги възвърнешъ, ако сж заблудили.

10. Говори на странни хора, и ги поканвай пакъ да дойдатъ.

11. Приемай драговошно всѣка работа, щоти се отрежда, но никога не показвай завистливъ духъ, когато други се произвеждатъ въ черквата.

12. Никога не насърчавай распри; но бивай миротворецъ.

13. Никога не говори за погрѣшкитѣ на други на съсѣдитѣ си, и никога на онѣзи, които сж направили погрѣшки, освѣтъ ако е съ цѣлъ да ги поправишъ, и тогазъ гледай да сторишъ това съ любовъ.

14. Давай щедро споредъ силитѣ си.

15. Ако можешъ, получавай единъ черковенъ (религиозенъ) вѣстникъ.

16. Ако пастирътъ или другъ нѣкой се е нагърбилъ да носи тежкъ товаръ, помогни и ти.

17. Никога не настоявай твоята дума да се приеме противъ болшинството, и никога не настоявай да си налагащъ мнѣнието на меншеството съ небрѣжна безгрижностъ.

18. Направи нѣкоя непокаяна душа особенъ прѣдметъ на всѣкидневна молитва. Постоянствувай въ молитва заедно съ благо-разумно усилие, догдѣто се приведе оная душа при Христа. Тогазъ почни веднага да привеждашъ и друга по сжщия начинъ — чрѣзъ молитва и лично усилие.

Ако да знаехме, че таквизи прости правила като тѣзи биха ни дали добра жетва, или оздравили добро здравие, или биха ни направили богати, както знаемъ, че ще направятъ черквата успѣшна, не щѣхме ли всички да почнемъ веднага да ги пазимъ?

Това всички можемъ да сторимъ. Не се искава особенъ за това талантъ. Съ това вие ще принесете много плодъ.

Изгрѣвание на Зората въ Централна Африка.

Единъ ли има мисийско поле на свѣта, което дава на мисионери на толкова странни опитности, и въ работитѣ му и въ пътуването му, както онова въ Африка. Да се търсятъ и намѣрятъ диви сърдця въ дива земя; дива хора въ диво мѣсто; да се изкорени грѣха, който живѣе въ самото сърдце на твърде на диавола; и да разпрѣсва тъмнината на суевѣрнитѣ, която тъмнина може да се чувствува отъ всеизпитовающата свѣтлина на истината. Да се извърши всичко това значи да се живѣе най-дѣятеленъ животъ; и много страници би могли да се напишатъ, които да разказватъ само приключенията, прѣзъ които приминуватъ опѣзи, които се стараятъ да придобиятъ за Христа тъмнокожитѣ сивнове на Африка.

Да гледа чловѣкъ дивия неученъ езичникъ, който е прѣкаралъ много години отъ живота си въ най-гѣста тъмнина, чието врѣме е било прѣкарано въ грабежъ и убийство, да гледа чловѣкъ да се привежда такъвъ като малко дѣте при нозѣтъ Иисусови, дивакътъ да се промѣни въ кроткъ, любящъ рабъ на Тогова, който го е изкупилъ—това е чудо на благодатта.

Такъвъ единъ е билъ главатарьтъ въ страната Торо, най-знатниятъ мъжъ въ оная страна слѣдъ краля. Страната Торо отстои около 350 километра на западъ отъ Уганда. Каква повѣсть би могълъ да разкаже онзи главатарь! какви разкази за кръвопролитие и жестокость! Едно врѣме той билъ съюзникъ на жестокия кралъ Кабарега, който неотдавна е билъ хванатъ отъ военнитѣ сили на Уганда, и отведенъ на источния брѣгъ. Добръ помня азъ първата си срѣща съ него (главатаря). Азъ бѣхъ отишелъ като простъ учителъ въ Торо, и бѣхъ приетъ много добръ отъ краля и отъ стотини отъ неговитѣ хора, когато този чловѣкъ дойде при мене и по единъ присторентъ начинъ ме поздрави, но прѣзъ всичкото врѣме изгледваше, като че би прѣдпочелъ да ме пронизе съ копие то си. Той скоро стана най-голѣмата спѣнка на нашата

работа, като прѣкъсваше службитѣ и дохождаше въ черква въ петрѣзвено състояние, и се всѣкога стараше да разврати и отъ страни нѣкои отъ младитѣ обращенци.

Единъ день той влѣзе въ черква и сѣдна най-назадъ, като се смѣяше и шегуваше както и другъ пѣтъ, до като проповѣдникътъ усърдно проповѣдваше Христа на събраното множество езичници. Внезапно тозъ чловѣкъ млъкна, наведе главата си, и слѣдъ една минута скокна и излѣзе изъ черквата,

Когато се върнахъ на къщичката си, чакаше ме пратеникъ отъ сѣщия. „Какво искашъ?“ попитахъ го азъ „Катикиро“ (титла на голѣмецъ) е боленъ и ви моли да го посѣтите,“ каза той. Отидохъ на колибата му, и го намѣрихъ да плаче и пѣшка на пода на колибата си. „Какво ви е?“ попитахъ азъ, „О, боли ме, боли ме,“ каза той измежду охканията си, като сѣщеврѣменно тури ръката си на сърцето си. „Какво ви боли?“ попитахъ пакъ. „Сърдцето ми, то е много лошо, много ме прави да скърбя; ще умра, ще умра.“ Можеше ли да бѣде това? Това наистина ли бѣше душевно скръщение? Този чловѣкъ, който прѣди нѣколко минути хуляше и се присмиваше на самото име Христово? „Помни тогова, който може съвършено да спаси всички, които дохождатъ при Него,“ казахъ му азъ, и тогазъ, като коленичихъ въ оназъ мрачна, мръсна колиба, молихъ се Богъ въ великата Си любовъ да промѣни сърдцето на този чловѣкъ. Послѣ го оставихъ, и не чухъ нищо отъ него до двѣ седмици. Той заминалъ на своя окръгъ, и никой не можѣ да ми каже нѣщо за него. Една заранъ единъ младъ момъкъ дойде тичешкомъ и запѣхтѣлъ въ къщата ми, и извика съ високъ гласъ при влизането си; „Катикиро се е покалялъ! Катикиро се е покалялъ!“ Викътъ се подзе отъ мнозина други, догдѣто столицата екна съ радостния викъ: „Катикиро се е покалялъ!“

Два деня слѣдъ това азъ го посѣтихъ въ селската му къща. Като приближихъ до хълма, на който е построена оградата му, видѣхъ странна гледка. На всѣкадѣ имаше мъже и жени, и дори и дѣца, носещи трѣстики, колове и трѣва; и всички се събираха на върха на хълма, гдѣто видѣхме, че се строеше голѣмо здание.

Азъ стигнахъ на мѣстото, и тамъ сѣдѣше чловѣкътъ, който прѣди нѣколко седмици,

бѣше водителѣтъ на всѣкакви жестокости и грѣхъ, ей, той сѣдѣше посрѣдъ своитѣ хора, и имѣ четѣше ветхата, ветха повѣсть за Исуса, до катѣ тѣ забиваха коловетѣ, които щѣха да подпиратѣ покрива на едно голѣмо черковно здание, въ което да може той и неговитѣ люди да се покланятѣ на Бога, когото той се бѣше тѣй чудесно научилъ да люби.

Отъ онова врѣме като че се измѣни цѣлитѣ характеръ на чловѣка. Той се прѣроди въ новѣ животѣ, и ветхото се отиѣ, и Богъ направи всичко ново.

Нека обяснятѣ промѣненнето въ живота на тѣзи диваци онѣзи, които се сѣмнѣватѣ въ силата на Евангелието. То е сила Божия за спасение на всѣкого, който вѣрва. „И азъ, ако бѣда въздигнатъ, ще привлека всички чловѣци при Себе Си.“ Христосъ е билъ въздигнатъ въ Торо, голѣмото онова крайще, което досѣга до свободната Държава Конго, и стотина утруднени сърдца сѣ намѣрили спокойствие въ Него.

Кралѣтъ, Касагама, е писалъ въ послѣднѣо врѣме писмо до „Презвитеритѣ на Черквата въ Европа,“ съ което ги умолява да се молятъ за него да управлява кралството си за Бога, който е Царъ на всичкитѣ царѣе и Господъ на всичкитѣ господари.“ и да бѣде „свѣтило, което не гасне въ тъмната земя“ около него.

Примѣрътъ му чудесно дѣйствува въ онзи край, и мнозина сега припознаватѣ Бога на своя кралъ за свой Богъ. Тѣ издигатѣ черкви на всѣкадѣ изъ онзи край, а въ тѣхъ тѣ се събиратѣ изъ день въ день за да пѣятъ хваления Богу, да четатѣ светото Му Слово, и да принесатѣ сърдечнитѣ си моления на Тогова, чието ухо е всегда отворено да слуша тѣхния викъ.

Ние сме направили нѣколко пѣтуваня изъ окрѣжитѣ около Торо. Далечъ на западъ отъ голѣмитѣ Лунни Планини се намира единъ край нарѣченъ Мбога, който до началото на тази (1899 год.) е билъ отдѣлно кралство, но сега е присѣдиненъ съ кралството Торо. Табалъ е билъ единъ отъ кралѣтѣ му, мѣжъ съ свирѣпо, коварно естество, който всѣкога си е нарушавалъ думата, и се е удоволствувалъ въ дѣла отъ унижителна жестокость, Той управлявалъ народа съ жезълъ желѣзенъ, и очаквалъ отъ всички пълна покорность на своята воля.

Двама млади туземци отъ Уганда, Седурка и Аполо, изпълнени съ ревность и любовь, заминали за този далеченъ край да служатъ на своя Учителъ, да развѣватъ окървавеното знаме въ Мбога.

Изпърво, при пристигането имъ тѣ били усмивани и дори бити като измамници; нѣкои ги зели за изпѣдени отъ Уганда и принудени да търсятѣ прибѣжище въ Мбога. Табалъ не искалъ да има работа съ тѣхъ и твърдѣ хладнокрѣвно слушалъ на това, що му тѣ говорили. Но скоро забѣлѣжили хората, че животѣтъ имъ различавалъ отъ живота на другитѣ. Дѣла благосклонни и и думи любезни всѣкога били размѣсени въ всѣкидневния имъ животѣ. Едно по едно мѣстнитѣ момчета се привлѣкли отъ странното имъ поведение, и твърдѣ скоро тѣ почнали да разбиратѣ тайната на силата, що имъ давала възможность да живѣятъ тѣй. Най-послѣ се събрала една малка дружина, състояща главно отъ млади хора, която дружина имаше да промѣни съвършено сѣдбата на онази тъмна земя.

Кралѣтъ се разсърдилъ отъ постояннитѣ откази на мнозина отъ това малко общество да участвуватъ въ езическитѣ обряди и нечестивитѣ безнравствени обичаи. Той повикалъ Християнитѣ и ги заплашилъ, но тѣ застанали съ треперане прѣдъ него и заявили, че трѣбва да се покоряватъ на Бога повече, отколкото дори на него, тѣхния кралъ. Тогавъ настанало врѣме на жестоки гонения, които почнали отъ младитѣ учители, които бѣха въвели новата религия. Табалъ турилъ въ дѣйствие заплашванията си. Изведени прѣдъ него отъ своитѣ палачи, тѣ били бити до катѣ крѣвѣта протичала изъ отворенитѣ имъ рани, причинени отъ направения отъ кожата на рѣчния конъ бичъ; нѣкои били дори убити, а останалитѣ, боеще се че ще бѣдатъ призовани така да страдатъ избѣгали въ голѣмата гора, що досѣгала до тѣхния край и тамо живѣли скрипомъ. Слѣдъ нѣколко врѣме младитѣ учители намѣрили тази малка дружина отъ мѣжъ и юноши и се присѣдинили съ тѣхъ въ тѣхнитѣ лишения. Изъ день въ день тѣ се събирали за молитва и хваления, благодаряще отъ сърдце Богу, за дѣто ги удостоилъ да страдатъ заради Него.

Но Табалъ скоро узналъ, че той прѣмахналъ нѣкои отъ най-добритѣ си и най-вѣрни

люди, и се разкаяхъ за злото, що сторилъ; повикалъ назадъ малката дружина треперящи Христиани и разпиталъ по-точно за новата и странна религия, що ги бѣ направила да намразятъ поклонението на диаволи, и готови да страдатъ отколкото да участвуватъ въ нечестието на езичеството. Като искренъ изпитователъ на истината, той я намѣрилъ, и днесъ е послѣдователъ на Господа Исуса.

Но що стана съ двамата млади учители Седрука и Аполо? Тъкмо когато заминахъ отъ Торо, по пътя си за Конго, получихъ писмо на Угандски езикъ отъ Аполо, и въ това си писмо той ми казваше, че слѣдъ като посѣляли сѣмето дълбоко въ сърдцата на людитѣ въ Мбога, и видѣли какъ онова скъпоцѣнно сѣме принася плодъ, тѣ сега мислили да заминатъ къмъ западъ въ голѣмата Гора на Пигментѣ (джуджетата), на сѣверната ѣ часть, да търсятъ Пигментѣ, и да имъ проповѣдватъ вѣчното Евангеліе за спасение. Нашитѣ сърдца сж съ онѣзи храбри войници на кръста и ние казваме, „Богъ да бже съ васъ и ви благослови.“

Ей, мисионерскиятъ животъ въ Африка е пълненъ съ чудесни промѣни и странни приключения. Особено изпитахъ азъ това, когато посѣтихъ Княза Мату, който притежава голѣмо пространство земя на юго-изтокъ отъ столицата на Торо. Туземцитѣ тамъ никога по-прѣди не бѣха виждали бѣлъ челоуѣкъ, и естествено, когато най-напрѣдъ се явихъ на сцената, тѣ се много смаяха. Кой ли можеше да бже този страненъ челоуѣкъ? Да не е единъ отъ *Бачезитѣ* (диаволитѣ), които мжчели тѣхния край и докарвали смъртъ на тѣхнитѣ говеда и болѣсти на тѣхнитѣ хора? Като влѣзохъ въ селото на главатаря, тѣ всички избѣгаха и се събраха на близолѣжация хълмъ, и съ най-дълбокъ интересъ наблюдаваха всѣко мое движение. Като намѣрихъ праздна колиба, удобна за прѣнощуване, азъ казахъ на хамалитѣ да сложатъ вътрѣ нѣщата ми, и на момчетата да приготвятъ леглото ми за нощна почивка. Това като се свърши, азъ излѣзохъ да се поразходя изъ градинитѣ, когато се бѣше вече мръкнало, но имаше мѣсечина, и всичката природа бѣше утихнала. Туземцитѣ още странѣха отъ мене, но надѣвахъ се на сутринята да ме оставятъ да се разговоря съ тѣхъ.

Но! що е това? Трѣбва да е гласове на

хора, които се разговарятъ съ нивѣкъ гласъ. Тѣй много ясно сега ги чувамъ да говорятъ и отивамъ по-близу, като се пазя да ме не усѣтятъ. Но що си тѣ говорятъ? О ужасъ! Бълнувамъ ли? „Ще ида тази нощъ до като той спи,“ казва единъ, „и прѣзъ колибата ще го пробода!“ Тамъ сѣдѣше главатарѣтъ и единъ отъ послѣдователитѣ му, които дѣйствително крояха заедно моето погубване.

Връщамъ се азъ набързо въ колибата си, викамъ момчетата си и имъ казвамъ „Прѣмѣстѣте леглото ми отъ оная страна на колибата на тази.“ Това се извърши. Ние всички колѣничихме да се молимъ и прѣдадохме себе си на бдителната грижа на нашия Небесенъ Отецъ, чието име е Любовь, и тогазъ си лѣгнахме да почиваме, момчетата, разбира се, абсолютно нищо не знаяха за това, що азъ бѣхъ чулъ.

Нѣколко врѣме стоехъ буденъ, но най-послѣ самата ми закриженостъ ме приспива. Внезапно се събуждамъ отъ ниско гнѣвно ржмжение на кученцето при вратата. Подигамъ се на леглото си и се вслушвамъ, нищо не се чува; пакъ си лѣгамъ; но едва се успокоявамъ, и ето че кучето издава краткъ но остъръ лай. Тозъ пакъ ставамъ отъ лѣглото си, и като отивамъ на вратата на колибата, отварямъ я и излизамъ. О! ето го съ издигнатото си дълго копие, че стои тъкмо на самото мѣсто, дѣто бѣше леглото ми, прѣди да го прѣмѣстятъ моитѣ момчета. Голитѣ дивакъ се дръпна назадъ отъ страхъ, като вижда бѣлия челоуѣкъ да свѣти на мѣсечината прѣдъ него, и въ една минута изчезва. Въ зори ние търсимъ селянитѣ, но не виждаме ни единъ отъ тѣхъ; цѣлото село е праздно, и ние се връщаме назадъ въ Торо, чувствувайки като че бѣше напраздно нашето пѣтуване. Не излѣзе обаче тѣй: нѣколко мѣсеца слѣдъ това се изпратиха учители по изричното ~~задание~~ на Княза Мату, и тукъ се сега ~~е~~ доброто сѣме.

А. Б. Лоидъ.

(Мисионеръ)

(Слѣдва)

„Тѣзи които сѣятъ съ сълзи, съ радостъ ще пожнатъ. Който излѣзува съ плачъ, и носи сѣме за сѣяне, той непрѣмѣнно съ радостъ ще се върне и ще носи сноповетѣ си.“ (Пс. 126; 5, 6).

За Младитѣ.

Малкиятъ Сенахеримъ.

(Продължение и Край.)

Сърдцето на малкия Сенахерима се много зарадва. Дѣцата, които винаги сж имали хубава храна и добро облѣкло, не могатъ разбра що бѣше за това бѣдно, изгладнѣло, страждуще дѣте да му се показва всичката тази добрина. Най-много мисляше той за добрината. Чули го да говори на друго момче въ сиропиталището. „Прѣдстави си,“ казалъ той, „тя ме опи съ собственитѣ си ржцѣ, и ме облѣче съ тѣзи дрехи. Утрѣ ще държа постъ за да благодаря Богу за всичко това.“ И тѣй на другия день това малко момче, което гладувало толкова врѣме, и комуто простата здрава храна, що други бѣли, се виждаше царско угощение, тури на страна своя дѣлъ невкусанъ и помоли да се даде на бѣднитѣ хора отъ вѣнъ.

Той сжщо повърна на учителката си любимото си скровище, книгата що му се даде.

„Моля, земѣте я,“ каза той, „и дайте я на друго момче, що е бѣдно и сираче като мене.“

„Но, Сенахериме,“ каза учителката, „ти си бѣдно момче и сираче, не си ли? Защо ми повръщашъ книгата си?“

„Защото,“ казалъ той, „Богъ ме е приелъ въ сиропиталището. Азъ мога да чета една отъ книгитѣ, що сж тамъ.“

На другата Св. Недѣля той поиска позволение да пости пакъ. Домовладиката го попиталъ защо искалъ да стори това. Той отговорилъ, „Защото небесниятъ мой отецъ е послушалъ молитвата ми, и ми е позволилъ да влѣза въ сиропиталището; затова трѣбва да Го хваля отъ всякото си сърдце. Освѣтъ това, искамъ да давамъ своя дѣлъ храна и на вѣнкашнитѣ сирачета, които страдатъ отъ студъ и гладъ.“

На другия день Сенахеримъ позакашлялъ малко, и никой не обърналъ внимание на това. Внезапно, обаче, го нападнала лошата загърлица (крупъ). Дишането му станало трудно. Когато можалъ да каже една или двѣ думи, той си отварялъ устата и казвалъ — „Иисусе, приими душата ми. Не обичамъ този свѣтъ. При Тебе яда.“ Тогазъ съвсѣмъ прѣстанало дишането, и малкиятъ Сенахеримъ отишълъ „гдѣто Го хвалятъ деня и ноща въ Негова Храмъ.“

Учителтъ и другаритѣ му се изпълнили съ скръбъ; той бѣше тѣй любезенъ и покоренъ, и тѣй добъръ и кроткъ. Той имаше и такива дарби, штоо всѣкой мисляше, че Богъ го е назначавалъ да извърши добра работа за Него въ свѣта. Но Той имаше други планове за това Свое чадо. И негли — кой знае — малкиятъ Сенахеримъ може пакъ да стори

нѣщо за Бога, за Неговитѣ страждущи люди чрѣзъ повѣстѣта за своя животъ.

Нѣкое смислено дѣте, което прочете тази повѣсть може да попита: „Какъ е можалъ малкиятъ Сенахеримъ да си дава храната тѣй лесно на бѣднитѣ.“ Струва ми се понѣкога, когато чета за бѣдни дѣца, които гладуватъ, че бихъ желалъ да имъ дамъ ястието си, но не зная какъ да сторя това? Съвсѣмъ друго е съ тѣзи Арменски сирачета, които сж знаели за хиляди „вѣнкашни сирачета,“ които сж страдали отъ нѣмотия и гладъ, както и сами тѣ сж страдали. Тѣ знаятъ, че мисонеритѣ се стараятъ да даватъ дори едно късче хлѣбъ всѣки день на колкото отъ тѣхъ могатъ, но не могатъ да задоволятъ всички. Затова честититѣ дѣца на Сиропиталището често просятъ да останатъ бзеъ едене за да се раздаде то на гладнитѣ имъ братия и сестри навѣнъ.

Единъ день двѣ отъ сирачетата отишли при госпожата мисонерка, която била надъ Сиропиталището. Между тѣхъ, държаше ржка на двамата, било друго малко момче, окъсано, гладно и мизерно, тъкмо както го намѣрили да се скита изъ улици. „Молимъ ви се, приимѣте го,“ казали тѣ. „Той нѣма да ви коштува нищо.“ Всѣкой отъ насъ ще му дава половината отъ своето ястие, и той може да спи при одного отъ насъ.“ Но кѣщата била вече тѣй прѣпълнена, штоо мисонерката била принудена, да каже „Не“ — можете да си прѣдставите съ какво наскърбено сърдце, и ми се струва, като че виждамъ какъ печално си отиватъ малкиятъ момчета. Често съмъ си мислилъ отъ тогазъ какво е станало съ онова бѣдно отхвърлено дѣте, за което не е имало мѣсто въ земното жилище. Вѣроятно ние никога не ще узнаемъ. Но Той знае, прѣдъ когото всѣко малко Арменче — тѣй както всѣко малко Англичанче (или Българче) струва повече отъ много вработа.

Дѣцата въ Арменското Сиропиталище не сж като езически дѣца, които никога не сж чували за името Иисусово, Тѣ сж дѣца на християнски родители, които, ако и често да не сж могли да ги научатъ нѣщо повече отъ това, пакъ сж ги учили да почитатъ и да любятъ онова блажено Име. При това, мнозина отъ тѣхъ сж дѣца на християнски мѣченици. Твърдѣ често Турцитѣ, когато да убиватъ Арменцитѣ, се спирали и казвали, „Само станѣте Мохамедани, и нѣма да ви убиемъ.“ Слава Богу, че е имало голѣмо множество мѣже и жени, ей и момчета и момичета, които храбро отговаряли, „Не, вие можете да сторите каквото искате съ насъ, но никога нѣма да се отрѣчемъ отъ Христа Спасителя нашего.“ Тѣзи сж били мѣченици, и ние можемъ

да мислимъ за тѣхъ въ Недѣленъ день, когато казваме или пѣемъ хвалебната пѣсень „Тебе Боже“ думитъ „Тебе хвали славното войнство мченици.“

Въ нашата честита земя*) не сме призовани да ставаме мченици за Исуса Христа. Любимъ ли Го доволно за да издържимъ изпита, ако да бѣхмѣ тѣй призовани? Тогазъ да се стараемъ да покажемъ любовта си, и благодарността си за всичко, що е Той сторилъ за насъ, по който начинъ можемъ. А отъ малкия Сенахеримъ можемъ да се научимъ, че всички могатъ да сторятъ нѣщо, дори и най-младитѣ и най-бѣднитѣ. Малцина по-млади отъ него ще четатъ тази повѣсть, и навѣрно ни единъ по-бѣденъ. Но пакъ „любовта сѣ намира срѣдство,“ и той го намѣрилъ. Той давалъ своя хлѣбъ (хлѣба що се давалъ нему) на гладнитѣ, заради Христа, и „за да благодари Богу.“

Може би нѣкои, които четатъ това, ще обичатъ „да благодарятъ Богу“ за многото Му милости къмъ тѣхъ съ това, като помогнатъ на онова голѣмо множество сирачета въ Сенахеримовото отечество, които още се скитатъ въ дишание и безъ домъ? Тѣ могатъ лесно да сторятъ това, дори и безъ да „постятъ единъ день.“ Най-малкиятъ подарѣкъ, що могатъ да пратятъ, ще купи хлѣбъ за едно гладующе чадо. И една твърдѣ умѣрена сума (7 или 9 лева годишно) може да издържи едно сираче като Сенахерима. Но най-доброто отъ всичко е да мислятъ за, и да очакватъ думитѣ, които ще чуятъ единъ день отъ Самия Царь: „Понеже сте сторили това на одного отъ най-малкитѣ Мои братия, на Мене сте го сторили.“

Д. А.

(Прѣводъ отъ Английски.)

Да си подадемъ ржка.—Ако си подадѣхмѣ всички ржка за да помогнемъ на съседитѣ си, много по-голѣмо добро щѣше да се направи на свѣта. Прѣди осемъ години станала на Индийския океанъ голѣма буря, която съборила затворническитѣ поселения на Андаманскитѣ Острови, и тласнала о една скала единъ параходъ съ осемдесетъ и три души. Шестима отъ пасажеритѣ били избавени отъ затворницитѣ жени, които си подали ржка и образували верига отъ брѣга до далечния морски пѣськъ. дѣто извлѣкли на суша онѣзи шестъ души, които сполучили да изплуватъ тамъ, дѣто да могатъ да ги уловятъ приятелскитѣ имъ ржцѣ.

*) Англия. Повѣстѣта я разказва Англичанинъ. Бѣл Ред.

„ОТСЕГА“

„Отсега“ съ думи и дѣла,
Ще давамъ Спасу азъ хвала;
Не вѣч' на свѣтска суета,
Но Богу все ще посвета.

Ефес. 4; 17—19.

„Отсега“ робство на грѣха
Смѣнявамъ съ нго на Христа;
Съ радость ще смиря нему азъ,
Крѣпентъ отъ свине всякой часть.

Рим. 6; 6, 7.

„Отсега“ Господъ другъ не знамъ;
На Спаса вѣрѣтъ сѣ ще съмъ.
Тозъ свѣтъ задъ мене, — Богъ ми е
Животъ, служение, все въ все.

2 Кор. 5; 15.

„Отсега“ въ Спаса ще раста,
Почивка въ Него съ пълнота.
Присмѣнтъ, озлобенъ отъ враги
Въ Христа безъ страхъ съмъ винаги.

Ефес. 4; 14, 15.

„Отсега“ Спасъ мой прѣблагий
О, прѣчудни тайни ми откри;
Прятедь Свой ме назова.
Тазъ радость сладка кой позна?

Иоан. 15; 15.

„Отсега“ азъ ще работа
Тукъ царството му да градя;
Да лоя азъ отъ грѣхъ и смъртъ
Души безсмъртни за животъ.

Лук. 5; 10.

„Отсега“ даже, и до край
Надъ грѣхъ побѣди Ти ми дай;
Да любя Тебе отъ душа;
Да служа брату си въ бѣда.

2 Тим. 4; 7, 8.

Побѣдата на Молитва.

О, побѣдитѣ на молитва! Тѣ сж планинскитѣ върхове на библията. Тѣ ни отвеждатъ назадъ на Мамврийскитѣ полета, на Фануилскитѣ бродове, на Иосифовата тѣмница, на Мойсеевитѣ тържества, на славнитѣ побѣди на Исуса Навина, на избавленията Давидови, на чудесата Илиеви и Елисеєви, на цѣлата повѣсть за живота на Учителя, на тайната на Петдесетница, на главния

тонъ на Павловото неподобно служителство, на живота на светиятъ и смъртта на мъчениците, на всичко, що е най-свещено и сладко въ историята на църквата и опитността на Божиите чада. И когато за насъ ще да се е изминала последната борба, и подножието на молитвата ще да е отстъпило мѣсто на хвалебната арфа, врѣменнитѣ мѣста, които ще се позлатятъ съ най-небесното и вѣчно сияние, ще бждатъ онѣзи често свързани съ най-дълбока скръбъ и най-дълбока нощъ, надъ които имаме надписа „Иеова-Шамма:“ Господъ бѣше тамъ!“

РАЗНИ.

Чумата. — Чумата се разпространява въ Индия, Япония и Китай, и заплашва свѣта. Правителствата на тѣзи страни, съ надежда да унищожатъ срѣдствата, чрѣзъ които се върва, че се разпространява чумата, се прѣкупували пълхове съ опрѣдѣлена цѣна за всѣки пълхъ; но отъ хилядитѣ разгледани пълхове, споредъ последнитѣ пристигнали извѣстия, ни единъ пълхъ не съдържалъ зародиши отъ чумата.

Новъ Елдорадо. — Извѣстия изъ Досонъ Сити, въ Клондайкската страна, (дѣто прѣди двѣ години се откри злато) гласятъ, че онзи до скоро многолюденъ и успѣшенъ градъ, захваналъ бързо да запустява; че рудокопачитѣ въ всичката оная страна всички отивали за Кейпъ Номъ, Аляска, който се оказва да е най-баснословно богатото златно поле въ Аляска. Пѣсѣчниятъ брѣгъ билъ тѣй пълненъ съ злато, щото отъ една малка ивица отъ брѣга можало да се извади отъ 125 до 2500 лева злато на день. Водата отъ океана се употребява за измиване златоноснитѣ частици, а брѣгътъ толковъ пространенъ, щото има шансъ за всѣки експлоататоръ, който е доволно смѣлъ и разполага съ срѣдства да отиде тамъ. Нѣщо прѣди осемъ мѣсеца около 2000 рудокопачи пристигнали въ Номъ въ най-окаяно състояние, като били изгубили всичко, що имали въ краището Коперъ Риверъ; но тѣ скоро си поправили положението отъ изобилното злато на брѣга. Златото сѣщо изобилува и по-надалечъ отъ брѣга, но по-трудно се намира. Най-доброто врѣме за работа въ този край

е прѣзъ зимата, когато замръзне земята, и казва се, че климатътъ не е тѣй суровъ зимѣ, както е въ Клондайка, и рудокопачитѣ могатъ по-добрѣ да работятъ. Прѣсмѣтватъ, че до 1-й идущий Юлий, ще има 100,000 души въ Номъ, които всички ще страдатъ отъ *златната треска*.

— Чувството на безпокойствие отъ день на день се разпространява измежду Римо-Католическитѣ свещеници въ Франция, и числото на тѣзи, които напуцатъ редоветѣ, се увеличава всѣка седмица. Естествено Римо-Католическитѣ органи не споменуватъ нищо за тѣзи многобройни обръщания къмъ Протестантитѣ, но не може да има съмнѣние, че съ този забѣлжителенъ изходъ, и силното настроение, що държи Френското Правителство спрямо Римо-Католическитѣ органи, Франция е причинила голѣми грижи на Езуитскитѣ управители въ Ватикана.

КНИЖНИНА.

Списания и вѣстници получени въ редакцията:

Звѣздица, мѣс. списание за дѣца. Год. IX, Книжка II. София.

Вечерно училище, Мѣсечно обществено възпитателно списание за родители и учители. Год. III. Книжка V-VI. Редакторъ-Отговорникъ: Г. М. Бошнаковъ. Ломъ.

Учителъ, Педагогическо-обществено списание за учители и възпитатели. Год. VII. Книга V. София.

Войнишка Сбирка, Год. VI Книга IV. София.

Сѣятъ, мѣсечно земеделческо-списание за економия, земеделче и скотовъдство. Год. III. м. Февруарий. № 2. Варна.

Право Дѣло, мѣсеченъ педагогически-общественъ прѣгледъ. Год. III. Книжка I и II. Габрово.

Православенъ Проповѣдникъ, иллюстрирано религиозно, нравствено списание. Год. VII. Книжка 9 и 10. Самоковъ.

Домашенъ Приятель, мѣсечно иллюстрирано списание за наука, религия, промышленность и домашнство. Год. XII. Броеве 1 и 2. София.

Списание на Българското Индженерско Архитектно Дружество въ София. Год. IV. Кн. 11 12. София.

Уставъ, на Славянското Благотворително Дружество въ България. София.

Вѣстници: „Нар.-Права“, „Новъ Вѣкъ“, „Прѣпоречъ“, „Пловдивъ“, „Работа“, „Дунавски Извѣстия“, „Народна Дума“, „Правдини“, „Голгота“, „Народенъ Листъ“, „Ловецъ“, „Извѣстникъ“, „Мода и Домашнство“, „Оразо“, „Пандесия“, „Реформи“.